

# นโยบายการพัฒนางานสุขภาพจิต ประจำปีงบประมาณ 2564

อธิบดีกรมสุขภาพจิต (แพทย์หญิงพรรณพิมล วิปุลากร)

1. ส่งเสริม สนับสนุนงานด้านสุขภาพจิตตามพระราชดำรัส, พระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ ขอให้ทุกหน่วยงานให้ความสำคัญกับการดำเนินโครงการด้านสุขภาพจิตต่างๆ ตามแนวพระราชดำริ / พระราชดำรัส และโครงการเทิดพระเกียรติต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงการ TO BE NUMBER ONE และโครงการราชทัณฑ์ ปันสุข ทำความดีเพื่อชาติ ศาสน์ กษัตริย์ อย่างต่อเนื่อง

2. ขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนการฟื้นฟูจิตใจในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) (Combat 4<sup>th</sup> Wave of COVID-19 Plan : C4) อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์การแพร่ระบาดในปัจจุบันและรองรับการแพร่ระบาดทั้ง 3 ระยะ ในระลอกที่ 2 และระลอกต่อไปที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต โดยมุ่งเน้น 1) การเฝ้าระวังด้วยการค้นหาคัดกรองเชิงรุก (Active Screening) ในกลุ่มบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข กลุ่มผู้ป่วยโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) และญาติ กลุ่มผู้ถูกกักตัว (Quarantine) ตลอดจนกลุ่มผู้เปราะบางทางสังคมที่มีความเสี่ยงใน 4 ประเด็น (S<sub>1</sub>B S<sub>2</sub>D : Stress, Burnout, Suicide, Depression) 2) การดูแลรักษาผู้ที่มีปัญหาสุขภาพจิตด้วยระบบบริการสุขภาพจิตและจิตเวชที่สอดคล้องกับชีวิตวิถีใหม่ (Service Excellence for New Normal) 3) การฟื้นฟูจิตใจผู้ที่มีปัญหาสุขภาพจิตทั้งในระดับบุคคล ครอบครัว และชุมชน ด้วยการใช “วัคซีนใจ วัคซีนครอบครัว วัคซีนชุมชน”


3. ร่วมมือร่วมกับกระทรวงสาธารณสุขในการบูรณาการงานสุขภาพจิตทุกช่วงวัยเข้ากับระบบการดูแลสุขภาพแบบองค์รวม เพื่อตอบสนองพันธสัญญาการขับเคลื่อนนโยบายกระทรวงสาธารณสุข ปี 2564 ที่เล็งเห็นความสำคัญของการดำเนินงานสุขภาพจิตในทุกมิติ จึงกำหนดให้เป็นนโยบายกระทรวงสาธารณสุข โดยเน้นการสร้างระบบสนับสนุนการดำเนินงานสุขภาพจิตในพื้นที่ การยกระดับงานสุขภาพจิตให้เป็นหนึ่งเดียวกับงานสุขภาพ ตลอดจนสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพจิตสำหรับทุกกลุ่มวัย ได้แก่ *เด็กปฐมวัย* เร่งพัฒนาเครื่องมือ TEDA4I Parenting ฉบับผู้ปกครอง สำหรับประเมินเพื่อช่วยเหลือเด็กที่มีปัญหาพัฒนาการล่าช้า พัฒนาระบบติดตามและกระตุ้นพัฒนาการเด็กโดยใช้ Home Program เพิ่มความครอบคลุมในการติดตามกระตุ้นพัฒนาการเด็กพัฒนาการล่าช้าผ่านกลไก MCH Board *วัยเรียน/วัยรุ่น* เฝ้าระวังดูแลช่วยเหลือเด็กที่มีปัญหาพฤติกรรมและอารมณ์ รวมถึงการส่งต่อผ่านระบบโรงเรียนและโรงพยาบาลคู่เครือข่ายด้วยโปรแกรม School Health HERO *วัยทำงาน* สร้างความเข้มแข็งทางใจ (Resilience Quotient) ให้แก่ประชาชนวัยทำงานด้วยการใช้วัคซีนใจ อีดี อีดี สู้ ผ่านเครือข่ายการดำเนินงานร่วมกันระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม *วัยสูงอายุ* ให้การดูแลทางสังคมจิตใจผู้สูงอายุติดบ้าน ติดเตียง โดยกลุ่มผู้สูงอายุติดสังคมในลักษณะจิตอาสา เพิ่มทักษะของผู้นำชุมชน อสม. บุคลากรสาธารณสุขให้สามารถใช้หลัก 3 ส พลัส ในการเฝ้าระวังปัญหาสุขภาพจิตใน 4 ประเด็น (Stress Burnout Suicide Depression) ด้วยการค้นหาคัดกรองเชิงรุก (Active Screening) สร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพจิตของประชาชนเพื่อปรับกรอบแนวคิดเพื่อเข้าสู่ชีวิตวิถีใหม่ “New Normal Mindset”

4. พัฒนาเด็กและเยาวชนคนรุ่นใหม่ ให้เป็นคนที่มีความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) คิดเชิงบวก (Positivity) และคิดทำประโยชน์ช่วยเหลือผู้อื่นและสังคม (Response to Society) คือ “คิดดี คิดให้ คิดเป็น เป็นสุข : CPR” โดยพัฒนาและขับเคลื่อนแนวคิด CPR อย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดการตระหนักรู้ในวงกว้าง ตลอดจนเร่งพัฒนานวัตกรรมส่งเสริมความฉลาดทางสังคมและจริยธรรม (SMQ : Social Moral Quotient) ที่มุ่งเน้นการตระหนักรู้ทางสังคม ทักษะทางสังคม และทักษะทางจริยธรรม เพื่อให้คนรุ่นใหม่สามารถปรับตัวและใช้ชีวิตอยู่ในสังคมไทยได้อย่างมีความสุข

5. พัฒนาระบบบริการสุขภาพจิตและจิตเวชให้สอดคล้องกับชีวิตวิถีใหม่ (Service Excellence for New Normal) หน่วยบริการจิตเวชต้องเป็น Smart Hospital เพื่อลดความแออัด ลดระยะเวลาการรอคอย ตามหลักการ EMS ได้แก่ Environment : สร้างสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศในหน่วยบริการจิตเวชให้น่าอยู่ และสวยงาม Modernization : หน่วยบริการจิตเวชมีความทันสมัย และใช้เทคโนโลยีดิจิทัล Service : ระบบบริการจิตเวชเป็น Convenience Service คือ ประชาชนได้รับบริการที่รวดเร็ว สะดวกสบาย สามารถรับยาจิตเวชที่ร้านยาหรือส่งยาผ่านทางไปรษณีย์ ใช้ระบบดิจิทัลต่างๆ ที่กรมสุขภาพจิตพัฒนาขึ้นในการให้บริการประชาชน ตลอดจนสร้างพฤติกรรมบริการ (Service Behavior) ให้เกิดแก่บุคลากรในหน่วยบริการจิตเวช โดยมุ่งเน้นการให้บริการสุขภาพจิตและจิตเวชผ่านระบบ Tele-Psychiatry “เข้าถึงบริการ ไม่ขาดยา มือสม. เยี่ยมบ้าน” การพัฒนาระบบบริการ และวิชาการในการดูแลผู้ป่วยจิตเวชที่มีความรุนแรง ยุ่งยาก ซ้ำซ้อน และระบบบริการเฉพาะทางทั้งในจิตเวชทั่วไปและจิตเวชเด็กและวัยรุ่นได้อย่างมีคุณภาพมาตรฐาน และเชื่อมโยงกับระบบบริการสุขภาพในเขตสุขภาพ 12 เขต และพื้นที่กรุงเทพมหานคร ในรูปแบบเครือข่ายบริการที่ไร้รอยต่อ

6. พัฒนาบุคลากรของกรมสุขภาพจิตให้เป็นคนมีศักยภาพสูงแบบ Multitasking มีทักษะทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital skill) และส่งเสริมให้เป็นบุคลากรที่มีความสุข โดยมุ่งเน้นการจัดทำเกณฑ์สมรรถนะพื้นฐานของบุคลากรที่มี Multitasking คือ บุคลากรหนึ่งคนมีทักษะหลายอย่าง โดยเฉพาะเรื่องที่สำคัญ/จำเป็น เช่น มีความสามารถในการสร้างงาน วิชาการตั้งแต่ระดับเล็กจนถึงระดับสูงได้ มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม ตลอดจนพัฒนาโลกการสร้างสุขบุคลากรด้วย Application “สร้างสุข” ส่งเสริมการสร้างกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความสุขบุคลากร มุ่งสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นความเป็นพี่น้อง พร้อมกับให้บุคลากรมีความรัก ความสามัคคี เอื้อเพื่อช่วยเหลือในการทำงานซึ่งกันและกัน และช่วยเหลือคนในสังคม

นโยบายการพัฒนางานสุขภาพจิตทั้ง 6 ข้อนี้ จะบรรลุเป้าหมายและประสบความสำเร็จได้ จำเป็นต้องได้รับการสนับสนุน และการร่วมแรงร่วมใจจากบุคลากรกรมสุขภาพจิต และเครือข่ายที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน เพื่อให้เกิดเป็นความภาคภูมิใจร่วมกัน คือ “การเป็นองค์กรหลักด้านสุขภาพจิต ด้วยระบบสุขภาพจิตดิจิทัล เพื่อประชาชนสุขภาพจิตดี และเจ้าหน้าที่มีความสุข”

  
แพทย์หญิงพรณพิมล วิบุลากร  
อธิบดีกรมสุขภาพจิต  
ตุลาคม 2563